

ANGIELSKIE RACHUNKI CELNE Z XIV WIEKU. EDYCJA ŹRÓDŁOWA¹

Karol Ossowski

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

ABSTRACT

ENGLISH CUSTOMS ACCOUNTS FROM THE 14TH CENTURY: A CRITICAL EDITION

The main aim of this article is to publish English customs accounts from the fourteenth century. From this period to our time there survived a few hundred customs accounts from many English ports. Unfortunately, only about eighty accounts from the fourteenth century have been published. This article contains four new documents. The publication consists of three parts. The first is an introduction with information concerning the process of creating this edition. The second part explains the structure and functioning of the English customs system in the Middle Ages. The main, third part, contains critical editions of four customs accounts. The first document it is an ancient custom, then there is a new custom, a petty custom and, finally, a subsidy of tonnage and poundage. The publication was prepared in accordance with the instructions from *Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych* [Publishing guidelines for medieval historical sources] and *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku* [A project of publishing guidelines for written historical sources up to mid-16th century].

Key words: customs accounts, subsidy, England, 16th century.

Słowa kluczowe: rachunki celne, subsydium, Anglia, XIV wiek.

WSTĘP

Angielskie rachunki celne są jednymi z najlepiej zachowanych, zarówno pod względem ilości, jak i jakości, spośród wszystkich rachunków celnych powstałych

¹ Niniejsza edycja źródłowa powstała dzięki stypendium badawczemu Fundacji Lanckorońskich i Fundacji z Brzezia Lanckorońskich.

w północnej Europie w późnym średniowieczu. Mogą się z nimi równać tylko dokumenty z Geldrii, gdzie przetrwało wiele rachunków z komór celnych (głównie rzecznych) już z wieku XIV² czy tzw. cła sundzkie wprowadzone w 1429 roku (rachunki stamtąd mamy dopiero od roku 1497)³. W Zachodniej Europie aktualnie czołowymi badaczami angielskich rachunków celnych są Stuart Jenks oraz Maryanne Kowaleski⁴. W Polsce natomiast rachunki te są mało znane i niemal niebadane. Wyjątkiem jest praca H. Zinsa, który w przyczynkowym artykule o angielskich księgach portowych z XVI wieku wspomina o rachunkach celnych zastąpionych przez te księgi⁵. Taki stan rzeczy zaskakuje, jako że w wyżej wymienionych rachunkach można odnaleźć informacje przydatne chociażby do badania handlu Gdańska, Elbląga czy Braniewa, których statki pływały do angielskich portów⁶.

Niniejsza edycja źródłowa ma dwa cele. Z jednej strony oczywistym zamiarem jest wydanie niepublikowanych dotąd rachunków celnych z XIV wieku, z drugiej strony natomiast – przybliżenie angielskiego systemu celnego okresu późnego średniowiecza polskiemu czytelnikowi. Bez znajomości, przynajmniej w ogólnym zarysie, zasad funkcjonowania i wysokości ceł w Anglii w XIV wieku nie byłoby możliwe w pełni zrozumienie wymowy źródeł zamieszczonych w niniejszej edycji.

Edycja zawiera cztery rachunki celne. Zostały one dobrane według kilku kryteriów. Po pierwsze, tak aby ukazać cztery najbardziej charakterystyczne rodzaje ceł z danego okresu, to jest Stare Cło, Nowe Cło, Małe Cło oraz tonaż i funtaż⁷. Po drugie, opracowane źródła są typowe zarówno pod względem formy, jak i treści. Ich długość jest zbliżona do średniej długości rachunków z tego okresu, treść natomiast uwzględnia różne warianty wpisów celnych, w których możemy odnaleźć, w zależności od dokumentu: nazwę statku, imię szypra, datę wpłynięcia bądź wypłynięcia, imiona kupców, zakupione towary, ich cenę i zapłacone cło. Po trzecie, przygotowano

² Jak dotąd wydano niewielką ich część, m.in. w: J.C. Westermann, *De rekeningen van de landsheerlijke riviertollen in Gelderland 1394/1395*, Arnhem 1939; H.D.J. van Schevichaven, *De rijkstol te Nijmegen*, „Bijdragen Mededelingen Gelre” (Arnhem) 1905, T. 8, s. 19–20; W.J. Alberts, *De tolrekeningen van Lobith over de jaren 1404/1405 en 1408/1409*, „Bijdragen en Mededelingen van het Historisch Genootschap” (Utrecht) 1967, T. 81, s. 58–177.

³ Znaczna część sundzkich rachunków celnych została udostępniona na stronie <http://www.soundtoll.nl>. Obejmują one jednak tylko lata 1557–1856.

⁴ S. Jenks, w ramach serii „List and Index Society”, w latach 2004–2013 opracował w 12 tomach wyciągi z rachunków celnych (*The enrolled customs accounts*) z lat 1279–1509. Nie są to pełne rachunki, ale jedynie skrótowe zestawienia poczynione przez kolektorów na potrzeby skarbu królewskiego. Natomiast M. Kowaleski skupia się głównie na badaniu rachunków z obszaru południowo-zachodniej Anglii, zob. *The local customs accounts of the port of Exeter 1266–1321*, New York 1993.

⁵ H. Zins, *Angielskie księgi portowe jako źródło do historii handlu XVI wieku*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” (Poznań) 1961, T. XXIII, s. 145–157.

⁶ Więcej na ten temat zob. M. Kowaleski, *Polish ships in English waters in the later Middle Ages* [w:] *Britain and Poland-Lithuania Contact and Comparison from the Middle Ages to 1795*, ed. R. Unger, J. Basista, Leiden 2008, s. 39–64.

⁷ O ile angielskie słowo *tonnage* ma swój odpowiednik w języku polskim – tonaż, o tyle słowo *poundage* już nie. Polski odpowiednik – funtaż – jest propozycją autora. Oplata ta jedynie w niewielkim stopniu nawiązuje do cła funtowego znanego w miastach hanzeatyckich, które również zależne było od wartości towarów podanej w funtach.

dokumenty, które zachowały się w dobrym stanie i w całości. Po czwarte, starano się zaprezentować dokumenty celne z miast, których rachunków jak dotąd niemal nie opracowywano, takich jak Chichester i King's Lynn, oraz tych, z których rachunki już wydawano, czyli Bostonu i Hull. Po piąte wreszcie – opracowano dwa rachunki z początku i dwa z końca XIV wieku, co pozwala chociażby zauważyć coraz częstsze stosowanie słownictwa angielskiego w późniejszych dokumentach.

Porównując niniejszą edycję z edycjami rachunków już wydanych, należy podkreślić, że współcześnie badacze angielscy, publikując rachunki celne, robią to w języku angielskim i zazwyczaj w postaci różnego rodzaju tabel lub zestawień⁸. Jako że jednym z celów tejże edycji jest przybliżenie polskiemu czytelnikowi wyglądu i języka rachunków, praca niniejsza nawiązuje bardziej do starszych wydań, sprzed II wojny światowej⁹.

Poniższe rachunki wydano odpowiednio: dla Starego Cła z lat 1312–1314 z Kingston-upon-Hull; dla Nowego – z lat 1326–1328 z Bostonu; dla Małego – z lat 1383–1385 z Chichester i portów od Portsmouth do Winchelsea; dla tonażu i funtażu zaś – z lat 1387–1388 dla King's Lynn i portów od Blakeney do Wisbech. Wszystkie angielskie rachunki celne znajdują się w The National Archives w Londynie pod sygnaturami E 122 oraz E 101.

Przy opracowywaniu rachunków korzystano z *Instrukcji wydawniczej dla średniowiecznych źródeł historycznych*, wydanej przez PAU w 1925 roku, oraz z artykułu A. Wolffa *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*¹⁰. Posiłkowano się również, jak już wspomniano, istniejącymi wydaniem innych angielskich rachunków, głównie pracami N.S.B. Grassa oraz E.M. Carus-Wilson. Przy opracowywaniu tabeli miar i wag korzystano ze słownika miar i wag R.E. Zupko¹¹. W przypadku nazw towarów podanych w języku średnioangielskim odwoływano się do elektronicznej edycji *Middle English Dictionary*, opracowanej przez Uniwersytet Michigan¹². Starano się rozszyfrować nazwy miejscowości. W tym celu posiłkowano się indeksami *CCR*, *CPR*, *CFR* oraz opracowaniem M. Gysselinga dotyczącym toponimów¹³.

Podobnie jak w pracach angielskich wprowadzono skróty trzech najważniejszych zbiorów dokumentów, odpowiednio: *CCR* dla „Calendar of the Close Rolls”,

⁸ Zob. *The overseas trade of Boston in the reign of Richard II*, oprac. S.H. Rigby, Lincoln Record Society, vol. 93, Woodbridge–Rochester 2005; cf. W.R. Childs, *The Customs accounts of Hull 1453–1490*, Yorkshire Archaeological Society. Record Series, vol. 144, Leeds 1986.

⁹ Zob. N.S.B. Grass, *The early English custom system*, Cambridge 1918; cf. E.M. Carus-Wilson, *The overseas trade of Bristol in the later Middle Ages*, Bristol 1937.

¹⁰ Zob. *Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych*, oprac. Komisja Historyczna PAU, Kraków 1925; cf. A. Wolff, *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*, „Studia Źródloznawcze. Commentationes” (Warszawa) 1957, t. 1, s. 155–181.

¹¹ R.E. Zupko, *A dictionary of weights and measures for the British Isles: the Middle Ages to the twentieth century*, Philadelphia 1985.

¹² Słownik dostępny jest na stronie: <https://quod.lib.umich.edu/m/med/>.

¹³ M. Gysseling, *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*, Utrecht 1960.

CPR dla „Calendar of the Patent Rolls” oraz *CFR* dla „Calendar of the Fine Rolls”. Skróty, których nie zawarto w tabeli, dotyczą nazw monet i oznaczają odpowiednio: £ dla funta, s. dla szylinga, d. dla denara, marc. dla marki, o./ob. dla obola oraz q. dla ćwiartki.

ANGIELSKI SYSTEM CELNY W XIV WIEKU

Czternastowieczny angielski system celny narodził się jeszcze w wieku XIII, kiedy to Edward I w roku 1275 ustanowił pierwsze stałe i regularne cło, nazywane później Starym Cłem. Obejmowało ono trzy towary eksportowe: owczą wełnę, skórę oraz skórę wciąż posiadającą przyczepioną wełnę¹⁴. Wysokość opłaty celnej na poszczególne towary wynosiła odpowiednio 6 szylingów i 8 denarów za worek wełny lub 300 skór z wełną oraz 13 s. i 4 d. za łaszt już wyprawionych skór¹⁵. Edward I pod koniec wieku XIII jeszcze kilkakrotnie próbował wprowadzić dodatkowe cła na wełnę, między innymi tzw. *maletote* w 1297 roku, ale były to działania nieskuteczne¹⁶. Dopiero w roku 1303 król doszedł do porozumienia z obcymi kupcami i podpisano *Carta Mercatoria*. W zamian za szereg przywilejów kupcy ci zgodzili się na wprowadzenie ceł na wiele towarów. Odtąd nowa opłata nazywana była Nowym Cłem¹⁷. Wynosiło ono 2 s. za każdą tonę importowanego wina; 3 s. i 4 d. za worek wełny lub 300 skór z wełną oraz 6 s. i 8 d. za łaszt już wyprawionych skór. Dotyczyło to tylko eksportu towarów¹⁸. Na importowane i eksportowane tkaniny Nowe Cło wynosiło za każdy płat: dobrej jakości 2 s., średniej 1 s. 6 d., a słabej 1 s.¹⁹ W dalszej kolejności ustanowiono także 1 s. opłaty za każdy kwintal wosku oraz 3 d. od każdego funta wartości innych towarów handlowych, zarówno eksportowanych, jak i importowanych²⁰. Już w 1327 roku opłata za wino zaczęła być zbierana osobno przez specjalnego urzędnika, który był jednocześnie królewskim lokajem. Z tego powodu nazywano ją *butlerage* (od ang. *butler* – lokaj)²¹. W latach 1347–1353 doszło do reform w funkcjonowaniu portów oraz w zbieraniu ceł. Najpierw w 1347 roku pojawiło się cło na tkaniny eksportowane, szybko włączone do Nowego Cła. Wynosiło ono dla kupców rodzimych: 2 s. 4 d. za najlepsze tkaniny, 1 s. 9 d. za średnie oraz 1 s. 2 d. za najgłabsze. Dla kupców obcych opłaty te wynosiły odpowiednio: 3 s. 6 d., 2 s. 7 d.

¹⁴ W języku angielskim nazywana *woolfell*. Nie posiada odpowiednika w języku polskim. Dla uproszczenia w dalszej części pracy będzie używana nazwa „skóra z wełną”.

¹⁵ M.H. Mills, *The collectors of customs [w:] The English government at work, 1327–1336*, vol. 2: *Fiscal administration*, ed. W.A. Morris, J.R. Strayer, Cambridge 1947, s. 168; cf. R.L. Baker, *The English custom service, 1307–1343. A study of medieval administration*, Philadelphia 1961, s. 3.

¹⁶ E. Carson, *The ancient and rightful customs*, Bristol 1972, s. 18.

¹⁷ N.S.B. Grass, op. cit., s. 66.

¹⁸ M.H. Mills, op. cit., s. 168.

¹⁹ N.S.B. Grass, op. cit., s. 66.

²⁰ M.H. Mills, op. cit., s. 169.

²¹ M.K. James, *Studies in the medieval wine trade*, Oxford 1971, s. 5.

oraz 1 s. 9 d. Dodatkowo wprowadzono opłaty za tkaniny czesankowe oraz pościelowe. W Nowym Cle zaliczały się one w poczet innych towarów. Teraz kupcy rodzimi płacili 1 d. za tkaniny czesankowe i 5 za pościelowe, natomiast obcy kupcy odpowiednio 1,5 d. oraz 7,5 d.²² W 1353 roku wprowadzono „Statut prawa składu” (*Statute of the Staple*). Jednym z jego następstw była reforma w obrębie funkcjonowania Starego i Nowego Cła. Do Starego zostało włączone zbieranie tej części Nowego Cła, która dotyczyła wełny, skór oraz skór z wełną. Od tego momentu czasem jest ono nazywane Wielkim Cłem. Jak wspomniano wcześniej, z Nowego Cła wyłączono zbieranie opłaty od wina. Także od tego momentu w ramach Nowego Cła pozostało cło na tkaniny, wosk oraz inne dobra handlowe. Zaczęto je dla odmiany nazywać Małym Cłem²³.

Wszystkie cła, które zostały wyżej wymienione, były opłatami ustanowionymi przez króla w porozumieniu z kupcami i/lub radą królewską. W języku angielskim określa się je jako *customs*, czyli po prostu cła. Obok nich, a właściwie w uzupełnieniu do nich, funkcjonowały subsydia (*subsidy*). Były to także cła, ale albo ustanawiane przez parlament angielski, albo jako dobrowolne „zapomogi” na rzecz królestwa ze strony kupców tudzież kupców-panów ziemskich²⁴. W większości wypadków były to podatki czasowe – od pół roku do dwóch lat. Wprowadzano je na przykład na potrzeby prowadzenia wojny. Pierwsze znane subsydium pochodziło z roku 1322 i dotyczyło wełny, skór oraz skór z wełną. Później pojawiały się inne, ale też związane z tymi trzema produktami. Wysokość ceł była bardzo różna²⁵. Natomiast w 1347 roku po raz pierwszy pojawiają się najbardziej charakterystyczne subsydia, nazywane tonaż oraz funtaż. Zostały one wprowadzone w czasach wojny stuletniej i płacącym je kupcom miały zapewniać ochronę angielską na morzu²⁶. Tonaż był opłatą od każdej tony wina, importowanego bądź eksportowanego, i wynosił najczęściej 2 s. Funtaż natomiast był opłatą od każdego funta wartości innych towarów handlowych, a jego wysokość zmieniała się od 3 do nawet 13 d. z funta. Obydwie opłaty zbierano razem i wprowadzano je co jakiś czas aż do 1373 roku. Po tym roku subsydia te były właściwie cały czas odnawiane. Zmieniano jednak wysokość opłat. Pojawiały się także zwolnienia dla konkretnych grup kupców bądź dotyczące konkretnych towarów. Dopiero w 1415 roku tonaż i funtaż stały się opłatami niemal stałymi. Były odnawiane przez parlament jedynie na początku panowania każdego kolejnego władcy na cały okres jego rządów. Trwało to aż do czasów Karola I, który w 1641 roku zaczął pobierać tonaż i funtaż bez autoryzacji parlamentu²⁷.

Niezależnie, czy zbierano cło, czy subsydium, następowało to w 11 wyznaczonych do tego portach. Były to najważniejsze porty na wybrzeżu angielskim i zostały wskazane do zbierania ceł już przez Edwarda I. Należały do nich, począwszy od północnego wschodu: Newcastle-on-Tyne, Kingston-upon-Hull, Boston (St. Botolph's),

²² N.S.B. Grass, op. cit., s. 72.

²³ E. Carson, op. cit., s. 20; cf. M.H. Mills, op. cit., s. 169.

²⁴ N.S.B. Grass, op. cit., s. 77–78.

²⁵ M.H. Mills, op. cit., s. 169.

²⁶ N.S.B. Grass, op. cit., s. 82.

²⁷ Ibidem, s. 83–84.

King's Lynn, Yarmouth, Ipswich, Londyn, Sandwich, Chichester, Southampton i Bristol. Pod zarząd każdego z tych portów podlegał odpowiedni odcinek wybrzeża wraz z pomniejszymi portami²⁸. Dodatkowo „Statut prawa składu” uściślił, że 10 miast ma prawo składowania, a co za tym idzie – handlowania wełną, skórami oraz skórami z wełną. Były to: Newcastle-on-Tyne, York, Lincoln, Norwich, Westminster, Canterbury, Chichester, Winchester, Exeter i Bristol. Jako że nie wszystkie z nich miały dostęp do morza, zostały im przydzielone odpowiednie porty w celu eksportu wyżej wymienionych towarów. York połączono z Kingston-upon-Hull, Lincoln z Bostonem, Westminster z Londynem, Canterbury z Sandwich, a Winchester z Southampton²⁹.

Poza wspomnianymi ogólnokrajowymi cłami w Anglii występowały również cła lokalne, ustanawiane na różny czas. Nazywano je rozmaicie, np.: *quayage*, *murage*, *pontage*, *lastage*. Nie są one jednak przedmiotem niniejszego opracowania.

System celny, jak i podział kompetencji w zbieraniu ceł i subsydiów powstały w XIV wieku, nie uległ już większym zmianom aż do reform z 1564 roku, kiedy to królowa Elżbieta I zastąpiła rachunki celne księgami portowymi³⁰.

Wykaz skrótów miar, wag i towarów

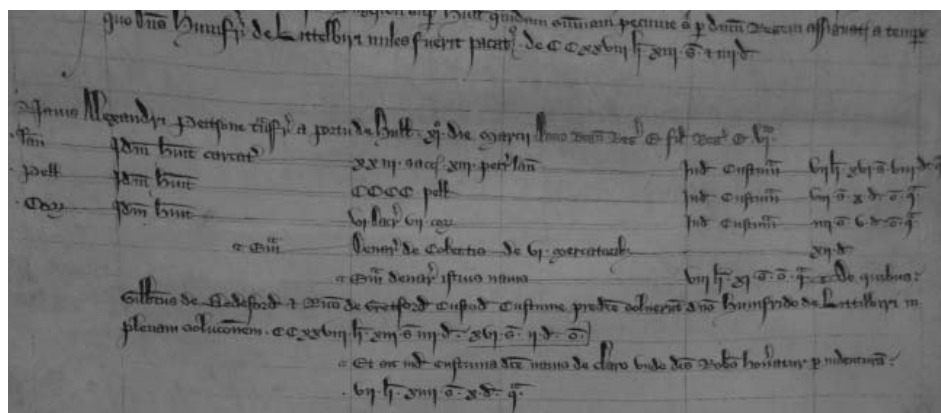
Skrót	Pełna nazwa	Nazwa w j. polskim	Współczesna wartość	Równowartość
barell.	barellus, -i	beczka	piwo: 1,66 hl	–
			żelazo: brak określonej wagi	–
chald.	chalder caldaria, -ae	brak odpowiednika polskiego	węgiel: 907,18 kg	–
cor.	corium, -ii	skóra (wyprawiona)	–	–
dacr.	dacra, -ae	dziesiątka	dziesięć dowolnych towarów	–
di.	dimidium, -ii	połowa	–	–
lan.	lana, -ae	wełna	–	–
last.	lasta, -ae	łaszt	bitumin: 14,28 hl	12 baryłek
			marzanna: 152,406 kg	3 kwintale
			oliwa: 19,08 hl	4 rury/beczki
			ryby: 17,76 hl	12 baryłek
			skóry: 200	–
			żelazo: brak określonej wagi	12 baryłek
pec.	pecia, -ae	płat	tkaniny: 21,95 cm × 1,6 m	–

²⁸ R.L. Baker, op. cit., s. 3.

²⁹ E. Carson, op. cit., s. 20.

³⁰ H. Zins, op. cit., s. 145.

pell.	pellis, -is	skóra (skóra z wełną)	–	–
petr.	petra, -ae	kamień	wełna: 6,35 kg	–
pok.	poca, -ae	torba	brak określonej wagi, dla wełny prawdopodobnie ok. 82,5 kg	–
quart.	quarta, -ae	kwarta	owoce: 12,7 kg	–
roll.	rolla, -ae	rola	prawdopodobnie dla tkanin równa płatowi	–
sacc.	saccus, -i	worek	wełna: 165,107 kg	26 kamieni
sar.	sarpellarium, -i	worek (jako sposób pakowania)	wełna: 330,213 kg	2 worki (sacc.)

Początek rachunku celnego Starego Cła z Kingston-upon-Hull z lat 1312–1314
The National Archives w Londynie. King's Remembrancer: Particulars of Customs Accounts,
sygn. E 122/57/3.

Rachunki celne

I

Rachunek celny Starego Cła z Kingston-upon-Hull z lat 1312–1314

8 lipca 1312 – 7 lipca 1314

The National Archives w Londynie,

King's Remembrancer: Particulars of Customs Accounts, sygn. E 122/57/3

Dokument pergaminowy, w postaci rotulusu, dość dobrze zachowany, składający się z trzech kart. Karty zszyte ze sobą tak, że koniec jednej jest początkiem kolejnej. Karta druga lekko zagięta i zabrudzona z prawej strony pośrodku. Karta trzecia lekko zabrudzona od dołu, tekst lekko wyblakły. Pergamin średniej grubości.

Dokument spisany bardzo dobrą cursiva anglicana przez Roberta de Sandale, urzędnika królewskiego i strażnika miasta (keeper)³¹ Kingston-upon-Hull³². We wstępie dokumentu pojawiają się jeszcze: Jan de Sandale, ówczesnie Lord Wielki Skarbnik³³, oraz Humphrey Littlebury, admirał floty królewskiej³⁴.

[k. 1, 75,8 cm × 26,2 cm]

Computus Roberti de Sandale attornati Domini Johannis de Sandale domini sui ad recipiendam nomine dicti Domini Johannis de Sandale de custuma domini Regis apud Kyngestoniam super Hullam quamdam summam pecuni(a)e sibi per dominum Regem assignatis a tempore quo Dominis Humfri' de Littelbiri miles fuerit pacatum de ccxxviii £ xiii s. et iiii d.

Navis Alexandri Pettstone transfretavit a portu de Hulla xi die marcii anno regni Regis Edwardii filii Regis Edwardi vi^o

Lan. – Idem habuit carcatum – xxiii sacc. xiii petr. lan. – Inde custumam – vii £ xvi s. viii d. q.

Pell. – Idem habuit – cccc pell. – Inde custumam – viii s. x d. o. q.

Cor. – Idem habuit – vi dacr. vii cor. – Inde custumam – iiii s. v d. o. q.

Summa – denarii de col(l)ectis de vi mercatoribus – xii d.

Summa denarii istume navis – viii £ xi s. o. q. De quibus.

Gilbertus de Bedeford' et Robertus de Gretford' custodes custum(a)e predict(a)e solverunt domino Humfrido de Littilbiri in plenam solutionem ccxxviii £ xiii s. iiii d. xvi s. ii d. o.

³¹ *Keeper of the town* – osoba należąca do władz miejskich, zajmująca się nadzorowaniem dbania o porządek i zaopatrzenie.

³² Brak dokumentu o nadaniu Robertowi de Sandale stanowiska kolektora na lata 1312–1314. Zachował się kolejny, przyznający mu to stanowisko w roku 1315, zob. *CPR 1313–1317*, s. 279. Nadanie godności strażnika miasta zob. *CFR 1307–1319*, s. 162.

³³ Dokument informujący o nadaniu Janowi de Sandale godności Lorda Wielkiego Skarbnika, zob. *CPR 1307–1313*, s. 501.

³⁴ Dokument zawierający informację o stanowisku zajmowanym przez Humphrey'a Littlebury, zob. *CPR 1313–1317*, s. 356.

Et sic inde custuma dicte navis de claro vnde dictis Robertis honoratur per indenturam vii £ xiiii s. x d. q.

Navis Hugonis Cambrelaiyn transfretavit a portu de Hulla eodem die marcii.
Lan. – idem habuit carcatum – xl. sacc. iiii petr. lan. – Inde custumam – xiii £ vii s. viii d. q.

Summa – denarii de col(l)ectis – viii d.

Summa denarii istius navis – xiii £ viii s. iiii d. q.

Navis Athelardi del Sloyte transfretavit a portu de Hulla xii die marcii.
idem habuit carcatum – xx/iiii xix³⁵ sacc. xxv petr. lan. – inde custumam – xxxiiii £ vi s. v d. o.

idem habuit – mccxxx pell. – inde custumam – xxvii s. iiii d. o.

Summa – denarii de col(l)ectis – ii s. ii d.

Summa denarii istius navis – xxxiiii £ xvi s. q.

Navis Johannis Stutt' transfretavit a portu de Hulla eodem die marcii.
idem habuit carcatum – lxx sacc. vii petr. lan. – inde custumam – xxiii £ viii s. vi d.

idem habuit – mcc pell. – inde custumam – xxvi s. viii d. o.

denarii de col(l)ectis – xx d.

Summa

denarii istius navis – xxiiii £ xvi s. x d. o.

Navis Johannis Westland' transfretavit a portu de Hulla xix die marcii
idem habuit carcatum – cxiii sacc. xii petr. lan. – inde custumam – xxxvii £ xvi s. v d. o.

idem habuit – mcix pell. – inde custumam – xxiiii s. viii d. o. q.

denarii de col(l)ectis – ii s. iiii d.

Summa

denarii istius navis – xxxix £ iii s. vi d. q.

Navis Williami filii Petri transfretavit a portu de Hulla xxiii die marcii.
idem habuit carcatum – cxxix sacc. i petr. lan. – inde custumam – xliii £ iii d. o. q.

idem habuit – vmdecccxv³⁶ pell. – inde custumam – vi £ xi s. ix d.

idem habuit – x cor. – inde custumam – viii d.

denarii de col(l)ectis – iiii s. ii d.

Summa

denarii istius navis – xlix £ xvi s. x d. o. q.

³⁵ 99.

³⁶ 5915.

Navis Petri Bellard' transfretavit a portu de Hulla eodem die marcii.

idem habuit carcatum – c sacc. xvi petr. lan. – inde costumam – xxxiii £ x s.

ix d. q.

idem habuit – mmmcxix pell. – inde costumam – lxix s. vi d. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis – iii s. ii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxvii £ iii s. v d. o.} \end{array} \right.$

Navis Johannis de Eborum³⁷ transfretavit a portu de Hulla xxv^o die marcii.

idem habuit carcatum – lxix sacc. ii petr. lan. – inde costumam – xxiii £ vi d. o.

idem habuit – mmclxvi pell. – inde costumam – xlvi s. ii d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis – ii s. ii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxv £ x s. xi d. q.} \end{array} \right.$

Navis Thomae Berwald' transfretavit a portu de Hulla viii die aprilis

idem habuit carcatum – xlvi sacc. xxii petr. lan. – inde costumam – xvi £ v s. viii d.

idem habuit – mccccxxvii pell. – inde costumam – xxxi s. xi d. o.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis – ii s. vi d.} \\ \text{denarii istius navis – xviii £ i d. o.} \end{array} \right.$

Navis Henrici de Weland' transfretavit a portu de Hulla xviii die aprilis

idem habuit carcatum – xlix sacc. xxiii petr. lan. – inde costumam – xvi £ xii s. vii d. q.

idem habuit – mmxlvi pell. – inde costumam – xlv s. vii d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis – xx d.} \\ \text{denarii istius navis – xviii £ xix s. xi d.} \end{array} \right.$

Navis Boydini de Axhill³⁸ transfretavit a portu de Hulla iii die maii

idem habuit carcatum – iii sacc. x petr. lan. – inde costumam – xxii s. vi d. o. q.

idem habuit – i pell. – inde costumam – q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis – iiiii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxii s. xi d.} \end{array} \right.$

³⁷ York, Anglia.

³⁸ Ashill, Anglia.

Navis Williami de Eborum transfretavit a portu de Hulla viii die maii
idem habuit carcatum – lxi sacc. i petr. lan. – inde costumam – xx £ vi s. xi
d. o.

idem habuit – mmciiiii pell. – inde costumam – xlvi s. o.
denarii de col(l)ectis – xxii d.
Summa < denarii istius navis – xxii £ xv s. ix d. o. q.

Navis Williami de Ormesby transfretavit a portu de Hulla i die junii
idem habuit carcatum – i sacc. lan. – inde costumam – vi s. viii d.

denarii de col(l)ectis – ii d.
Summa < denarii istius navis – vi s. x d.

Navis Thomae de Emeltow transfretavit a portu de Hulla xxix die junii
idem habuit carcatum – xxvii sacc. xiiii petr. lan. – inde costumam – ix £ iii s.
vii d.

idem habuit – dcxxix pell. – inde costumam – xiiii s. q.
denarii de col(l)ectis – viii d.
Summa < denarii istius navis – ix £ xviii s. iii d. q.

Navis Henrici filii Andree transfretavit a portu de Hulla xxx die junii
idem habuit carcatum – lxxix sacc. xviii petr. lan. – inde costumam – xxvi £
xi s. iii d. o.

denarii de col(l)ectis – iiiii d.
Summa < denarii istius navis – xxvi £ xi s. vii d. o.

[k. 2, 84,3 cm × 26,2 cm]

Navis Athelardi filii Jacobi transfretavit a portu de Hulla v^{to} die julii
idem habuit carcatum – cxvii sacc. xviii petr. lan. – inde costumam – xxxix £
iiii s. vii d. o.

denarii de col(l)ectis – xviii d.
Summa < denarii istius navis – xxxix £ vi s. i d. o.

Navis Laurentii Stinal transfretavit a portu de Hulla xix die julii
idem habuit carcatum – xxii sacc. xiiii petr. lan. – inde costumam – vii £ x s. q.
idem habuit – cccxxvi pell. – inde costumam – vii s. iii d.

denarii de col(l)ectis de tribus mercatoribus – vi d.
Summa < denarii istius navis – vii £ xvii s. ix d. q.

Navis Johannis Hanekyn transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – xxviii sacc. iii petr. lan. – inde costumam – ix £ vii s.
v d. o.

idem habuit – xxx pell. – inde costumam – viii d. q.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iiii mercatoribus – viii d. q.} \\ \text{denarii istius navis – ix £ viii s. ix d. o. q.} \end{array} \right.$

Navis Nicholai de Axhill' transfretavit a portu de Hulla xx die julii
idem habuit carcatum – lxxvii sacc. xviii petr. lan. – inde costumam – xxv £
xvii s. xi d. o.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iii mercatoribus – vi d.} \\ \text{denarii istius navis – xxv £ xviii s. v d. o.} \end{array} \right.$

Navis Laurentii Pauli transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – clvii sacc. xx petr. lan. – inde costumam – lii £ xi s.
ix d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de ix mercatoribus – xviii d.} \\ \text{denarii istius navis – lii £ xiii s. iii d. o. q.} \end{array} \right.$

Navis Johannis Stutt' transfretavit a portu de Hulla xxix die julii
idem habuit carcatum – lxxii sacc. ix petr. lan. – inde costumam – xxiiii £ ii s.
iiii d. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de xii meratoribus – ii s.} \\ \text{denarii istius navis – xxiiii £ iii s. iiii d. q.} \end{array} \right.$

Navis Henrici Danieli transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – xx/iiii xv³⁹ sacc. xiiii petr. lan. – inde costumam –
xxxi £ xvi s. xi d. o.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de xiii mercatoribus – ii s. ii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxi £ xix s. i d. o.} \end{array} \right.$

Navis Herkni' de Deuent⁴⁰ transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – xx/iiii v sacc. xxiiii petr. lan. – inde costumam – xx-
viii £ xii s. ix d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iiii mercatoribus – viii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxviii £ xiii s. vi d.} \end{array} \right.$

³⁹ 95.

⁴⁰ Deventer, Holandia.

Navis Hermanni Rose transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – cvii sacc. xxii petr. lan. – inde costumam – xxxv £
xix s.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de vi mercatoribus – xii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxvi £} \end{array} \right.$

Navis Andree del Felde⁴¹ transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – lxxi sacc. v petr. lan. – inde costumam – xxiii £ xiiii s.
viii d. o. q.

idem habuit pell. – lxii pell. – inde costumam – xvi d. o. q.
idem habuit coria – viii cor. – inde costumam – vi d. o.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de x mercatoribus – xx d.} \\ \text{denarii istius navis – xxiii £ xviii s. iiii d.} \end{array} \right.$

Navis Thomae Berwald' transfretavit a portu de Hulla xxx die julii
idem habuit carcatum – lxi sacc. xxii petr. lan. – inde costumam – xx £ xii s.
iiii d. q.

idem habuit pell. – ccc pell. – inde costumam – vi s. viii d. o.
denarii de col(l)ectis de xii mercatoribus – ii s.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii istius navis – xxi £ xii d. o. q.} \end{array} \right.$

Navis Henrici del Childrehouse transfretavit a portu de Hulla eodem die julii
idem habuit carcatum – cxvii sacc. xix petr. lan. – inde costumam – xxxix £
iiii s. x d. o. q.

idem habuit – clviii pell. – inde costumam – iii s. vi d. o.
denarii de col(l)ectis de xi mercatoribus – xxii d.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii istius navis – xxxix £ x s. iii d. q.} \end{array} \right.$

Navis Johannis de Bursh⁴² transfretavit a portu de Hulla xxxi die julii
idem habuit carcatum – c xx/iiii viii⁴³ sacc. xvii petr. lan. – inde costumam –
lxii £ xvii s. viii d. o. q.

idem habuit – c xx/iiii ii⁴⁴ pell. – inde costumam – iv s. i d. q.
denarii de col(l)ectis de xvi mercatoribus – ii s. viii d.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii istius navis – lxiii £ iiii s. vi d.} \end{array} \right.$

⁴¹ Ifield, Anglia.

⁴² Prawdopodobnie Burscough, Anglia.

⁴³ 188.

⁴⁴ 182.

Navis Johannis filii Gilberti Steller transfretavit a portu de Hulla primo die augusti
idem habuit carcatum – clxix sacc. xx petr. lan. – inde costumam – lvi £ xi s.
x d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de xi mercatoribus – xxii d.} \\ \text{denarii istius navis – lvi £ xiii s. viii d.} \end{array} \right.$

Navis Roberti Stutt' transfretavit a portu de Hulla eodem die augusti
idem habuit carcatum – cxxxv sacc. xx petr. lan. – inde costumam – xlv £
v s. ii d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de xix mercatoribus – iii s. ii d.} \\ \text{denarii istius navis – xlv £ viii s. iiiii d.} \end{array} \right.$

Navis Johannis Curst' transfretavit a portu de Hulla iii die augusti
idem habuit carcatum – xx/iiii vii⁴⁵ sacc. xxiii petr. lan. – inde costumam –
xxix £ v s. xi d. q.

idem habuit pell. – dcxv pell. – inde costumam – xiii s. viii d. q.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de xv mercatoribus – ii s. vi d.} \\ \text{denarii istius navis – xxx £ ii s. i d.} \end{array} \right.$

Navis Stephani de Carleton⁴⁶ transfretavit a portu de Hulla x^o die augusti
idem habuit carcatum – cxxxviii sacc. xv petr. lan. – inde costumam – xlvi £
iii s. x d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de viii mercatoribus – xvi d.} \\ \text{denarii istius navis – xlvi £ v s. ii d. o. q.} \end{array} \right.$

Navis Laurentii Pawl' transfretavit a portu de Hulla xxiii die augusti
idem habuit carcatum – cxvi sacc. i petr. lan. – inde costumam – xxxviii £
xiii s. vii d. o.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de vii mercatoribus – xiiii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxviii £ xiiii s. ix d. o.} \end{array} \right.$

Navis Williampi de Gante⁴⁷ transfretavit a portu de Hulla xx^oviii die augusti
idem habuit carcatum – xx/iiii ii⁴⁸ sacc. xx petr. lan. – inde costumam – xxvii
£ xi s. ix d. o.

⁴⁵ 87.

⁴⁶ Carleton, Anglia.

⁴⁷ Gandawa, Belgia.

⁴⁸ 82.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iiii mercatoribus – viii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxvii £ xii s. v d. o.} \end{array} \right.$

Navis Johannis Bankard' transfretavit a portu de Hulla eodem die augusti
idem habuit carcatum – lxxi sacc. xii petr. lan. – inde costumam – xxiii £ xvi s.
v d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iii mercatoribus – vi d.} \\ \text{denarii istius navis – xxiii £ xvi s. xi d.} \end{array} \right.$

Navis Henrici Danieli transfretavit a portu de Hulla xxx die augusti
idem habuit carcatum – lxxvi sacc. i petr. lan. – inde costumam – xxv £ vi s.
xi d. o.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de viii mercatoribus – xvi d.} \\ \text{denarii istius navis – xxv £ viii s. iii d. o.} \end{array} \right.$

Navis Thomae Fansett' transfretavit a portu de Hulla eodem die augusti
idem habuit carcatum – lxxii sacc. xx petr. lan. – inde costumam – xxiiii £
v s. i d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de ix mercatoribus – xviii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxiiii £ vi s. vii d. o. q.} \end{array} \right.$

Navis Henrici filii Andree transfretavit a portu de Hulla x^o die septembris
idem habuit carcatum – cxlii sacc. xiiii petr. lan. – inde costumam – xlvii £
x s. iii d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de ix mercatoribus – xviii d.} \\ \text{denarii istius navis – xlvii £ xi s. ix d.} \end{array} \right.$

[k. 3, 53,8 cm × 26,2 cm]

Navis Hugonis Sott' transfretavit a portu de Hulla eodem die septembris
idem habuit carcatum – lxxi sacc. v petr. lan. – inde costumam – xxiii £ xiiii
s. vii d. o.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iiii mercatoribus – viii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxiii £ xv s. iii d. o.} \end{array} \right.$

Navis Walteri Camerling' transfretavit a portu de Hulla xii^o die septembris
idem habuit carcatum – cvii sacc. iiii petr. lan. – inde costumam – xxxv £
xiiii s. iiii d. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iiii mercatoribus – viii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxv £ xv s. q.} \end{array} \right.$

Navis Johannis Lauerok' transfretavit a portu de Hulla eodem die septembris
idem habuit carcatum – xxiiii sacc. xxv petr. lan. – inde costumam – viii £ vi s.
v d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iii mercatoribus – vi d.} \\ \text{denarii istius navis – viii £ vi s. xi d.} \end{array} \right.$

Navis Johannis de Gousil'⁴⁹ transfretavit a portu de Hulla xviii^o die septembris
idem habuit carcatum – cxi sacc. iiii petr. lan. – inde costumam – xxxvii £ xii
d. o.

idem habuit pell. – ccclxxix pell. – inde costumam – viii s. vi d.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de x mercatoribus – xx d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxvii £ xi s. ii d. o.} \end{array} \right.$

Navis Johannis Curst' transfretavit a portu de Hulla eodem die septembris
idem habuit carcatum – cvi sacc. xiii petr. lan. – inde costumam – xxxv £
x s. q.

idem habuit pell. – dclxi pell. – inde costumam – xvi s. xi d. o.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de x mercatoribus – xx d.} \\ \text{denarii istius navis – xxxvi £ viii s. vii d. o. q.} \end{array} \right.$

Navis Johannis filii Williami transfretavit a portu de Hulla xx die septembris
idem habuit carcatum – xx/iiii iii⁵⁰ sacc. i petr. lan. – inde costumam – xxvii £
xiii s. vii d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis die v mercatoribus – x d.} \\ \text{denarii istius navis – xxvii £ xiiii s. v d.} \end{array} \right.$

Navis Henrici Danieli transfretavit a portu de Hulla xxv die septembris
idem habuit carcatum – xx/iiii v⁵¹ sacc. iiii petr. lan. – inde costumam – xx-
viii £ vii s. viii d. o.

idem habuit pell. – ccii pell. – inde costumam – iiii s. vi d. o.
Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de ix mercatoribus – xviii d.} \\ \text{denarii istius navis – xxviii £ xiii s. ix d.} \end{array} \right.$

⁴⁹ Goxhill, Anglia.

⁵⁰ 83.

⁵¹ 85.

Navis Hedmund' Whithnig' transfretavit a portu de Hulla xxvi die septembris
idem habuit carcatum – xl sacc. xiiii petr. lan. – inde costumam – xiii £ x s.
iii d. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de v mercatoribus – x d.} \\ \text{denarii istius navis – xiii £ xi s. i d. q.} \end{array} \right.$

Navis Athelardi de Sloyte transfretavit a portu de Hulla eodem die septembris
idem habuit carcatum – cxxiii sacc. xiiii petr. lan. – inde costumam – xli £ iii
s. iiii d. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de ix mercatoribus – xviii d.} \\ \text{denarii istius navis – xli £ iiii s. x d. q.} \end{array} \right.$

Navis Henrici de Slepelda' transfretavit a portu de Hulla xxviii^o die septembris
idem habuit carcatum – xviii sacc. lan. – inde costumam – vi £
denarii de col(l)ectis de iii mercatoribus – vi d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii istius navis – vi £ vi d.} \end{array} \right.$

Navis Hugonis Camerling' transfretavit a portu de Hulla eodem die septembris
idem habuit carcatum – xxxvii sacc. xvii petr. lan. – inde costumam – xii £
xi s. q.
idem habuit carcatum – iii last. xix dacr. ix coria – inde costumam – lxvi s.
vii d. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de iii mercatoribus – vi d.} \\ \text{denarii istius navis – xv £ xviii s. i d. o.} \end{array} \right.$

Navis Henrici filii Andree transfretavit a portu de Hulla eodem die septembris
idem habuit carcatum – clvi sacc. x petr. lan. – inde costumam – lii £ ii s. vi
d. o. q.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{denarii de col(l)ectis de v mercatoribus – x d.} \\ \text{denarii istius navis – lii £ iii s. iiii d. o. q.} \end{array} \right.$

Summa denarii istius rotuli receptorum ad opus domini Johannis de Sandale a xi
die marcii anno Regni Regis Edwardi filii Regis Edwardi vi usque festum sancti
Michaelis proximo sequens anno vii per Roberti de Sandale attornatii sui propter ma-
nus Gilberi de Bedeford' et Roberti de Gretford' custodum et collectorum costumam
domini Regis apud Kyngestoniam super Hullam librarum mccccxxvii £ v s. vi d. q.

II

Rachunek celny Nowego Cła na wełnę z Bostonu z lat 1326–1328

8 lipca 1326 – 24 stycznia 1328

*The National Archives w Londynie,**King's Remembrancer: Particulars of Customs Accounts, sygn. E 122/6/25*

Dokument pergaminowy, w postaci rotulusu, dość dobrze zachowany, składający się z dwóch kart. Karty zszyte ze sobą tak, że koniec jednej jest początkiem kolejnej. Obydwie lekko zabrudzone. Karta druga lekko podniszczona u dołu, ale nie wpływa to na czytelność tekstu. Pergamin cienki.

Dokument spisany bardzo dobrą cursiva anglicana przez Jana de Tumby bądź Roberta Buta, urzędników królewskich⁵².

[k. 1, 75,7 cm × 24,6 cm]

Particul(a)e compoti Johannis de Tumby et Roberti But collectorum nov(a)e custum(a)e lanarum, pellium lanutarum et coriorum in portu de Sancto Botulpho per mercatores extraneos eductorum videlicet de quolibet sacco lan(a)e xl d. ultra anti-quam custumam dimidiae marcae, de quibuslibet trescentis pellibus lanutis xl d. et de lasto coriorum dimidiam marcam ultra certum illud quod prius solvebatur. De exitibus eiusdem custum(a)e a festo Sancti Michaelis anno regni Regis Edwardi filii Regis Edwardi xx^o usque vicesimum diem aprilis proximo sequentem per visum et testimonium Willelmi de Preston contrarotulatoris dictae custum(a)e.

Navis Johannis Racebursh' exivit xxvii die octobris

De Johanne de Testel⁵³ de Dest' pro xviii sacc. xxii petr. – in xxi sar. i pok. – lxii s. x d.De Conrado de Asselen⁵⁴ pro vi sacc. v petr. – in vi sar. – xx s. vii d. ob. q.

De Gerardo Dalke pro xxi sacc. iiiii petr. – in xxv sar. – lxx s. vi d. q.

De Godekyno de Reuele⁵⁵ pro xii sacc. x petr. – in xiiii sar. – xli s. iii d. ob.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – lviii sacc. xv petr.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – ix £ xv s. iii d. ob.

⁵² Nadanie posady kolektora dla Jana de Tumby, zob. *CFR 1307–1319*, s. 339. Brak podobnego dokumentu dla Roberta Buta. Jako kolektorzy cła w Bostonie pojawiają się w dokumencie z 1327 roku, zob. *CPR 1327–1330*, s. 93.

⁵³ Prawdopodobnie Testelt, Belgia.

⁵⁴ Prawdopodobnie Asselt, Holandia.

⁵⁵ Revelles, Francja.

Navis Petri Hasard' exivit v die decembris

De Godescalco del Scold ⁵⁶	pro xiii sacc. vii petr. – in xv sar. – xliiii s. iii d.
De Arno de Ponte de Vasconia ⁵⁷	pro vi sacc. viii petr. – in vi sar. i pok. – xxi s. ob.
De Hermanno de Warnethorpe	pro xiii sacc. xxii petr. – in xv sar. – xlvi s. ii d.
De Johanne de Attenterne ⁵⁸	pro i sacc. x petr. – in i sar. i pok. – iii s. vii d. ob.
De Godekyno de Reuele	pro xiii sacc. xv petr. – in xv sar. – xlv s. iii d.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – xlvi sacc. x petr.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – viii £ xvi d.

Navis Arno Graueroke exivit xiii die decembris

De Henrico de Reuele	pro vii sacc. ii petr. – in vii sar. i pok. – xxiii s. vii d.
De Godekyno de Reuele	pro xlvi sacc. vii petr. – in li sar. – vii £ xvii s. vii d.
De Conrado de Methebek'	pro i sacc. – in i sar. – iii s. iii d.
De Conrado de Asselen s. xi d. ob. q.	pro xi sacc. xviii petr. – in xii sar. ii pok. – xxxviii
De Henrico de Reuele	pro i dacr. di. cor. – vii d.
De Martino de Lubyk ⁵⁹	pro i dacr. cor. – iii d.
De Gerardo de Ale	pro i dacr. viii cor. – vii d.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – lxvii sacc. i petr.
Summa Nov(a)e Custumae inde – xi £ iii s. v d. ob. q.
Coria – item iii dacr. ii cor. – xvii d.

Navis Alberti Adlard' exivit xxiii die decembris

De Hermanno de Warnethorpe	pro iii sacc. ii petr. – in iii sar. i pok. – x s. iii d.
De Godekyno de Reuele	pro vi sacc. xxiii petr. – in vii sar. – xxii s. xi d.
De Gerardo de Rosto de Luda xi d. ob.	pro xi sacc. x petr. – in xiii sar. ii pok. – xxxvii s.
De Hermanno Abrime	pro x sacc. – in x sar. – xxxiii s. iii d.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – xxxi sacc. ix petr.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – ciiii s. v d. ob.

⁵⁶ Skalda, rzeka.

⁵⁷ Gaskonia, Francja.

⁵⁸ Attendorn, Niemcy.

⁵⁹ Lubeka, Niemcy.

Navis Nicholai Calant' exivit xviii die januarii

De Egidio de la Riuere pro ix sacc. xvii petr. – in x sar. – xxxii s. ii d. q.
 De Godescalco del Scold' pro xi sacc. – in xi sar. – xxxvi s. viii d.
 De Godefrido le Parkementer pro ix sacc. xvi petr. – in x sar. – xxxii s. ob. q.
 De Henrico de Reuele pro v sacc. xx petr. – in vi sar. – xix s. ii d. ob. q.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – xxxvi sacc. i petr.
 Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – vi £ i d. ob. q.

Navis Valteri Permay exivit xx die januarii

De Henrico Wale pro i sacc. xxiiii petr. – in ii sar. – vi s. v d.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – i sacc. xxiiii petr.
 Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – vi s. v d.

Navis Johannis Hasard' exivit xx die februarii

De Godescalco del Scold' pro xx sacc. – in xx sar. – lxvi s. viii d.
 De Godekyno de Reuele pro xii sacc. vi petr. – in xii sar. i pok. – xl s. ix d. q.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – xxxii sacc. vi petr.
 Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – cvii s. v d. q.

Navis Williami Croune exivit xxviii die marcii

De Gerardo Pape de Almania⁶⁰ pro vii sacc. xx petr. – in viii sar. – xxv s. x d. ob. q.

De Conrado Soserman de eadem pro viii sacc. ix petr. – in viii sar. – xxvii s. x d.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – xvi sacc. iii petr.
 Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – liii s. viii d. ob. q.

[k. 2, 34,7 cm × 24,6 cm]

Navis Henricis Forlorn exivit xxviii die marcii

De Rectori Navis pro i dacr. cor. et ii cor. – v d.
 De Godekyno de Reuele pro xxii sacc. xxiiii petr. – in xxiii sar. iii pok. – lxxvi s. iii d. ob.

⁶⁰ Niemcy.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – xxii sacc. xxiii petr.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – lxxvi s. iii d. ob.
Coria – item i dacr. ii cor. – v d.

Navis Roberti Permay exivit xiiii die aprilis

De Hardelene Spyteual pro iii sacc. xxii petr. – in iiii sar. – xii s. x d.

De Johanne Syndiconse pro vi sacc. – in vi sar. – xx s.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – ix sacc. xxii petr.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – xxxii s. x d.

Navis Walteri Permay exivit xiiii die aprilis

De Hardelene Spiteual pro ix sacc. xvi petr. – in x sar. – xxxii s. ob. q.

Probata Summa lan(a)e alienae istius navis – ix sacc. xvi petr.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – xxxii s. ob. q.

Probata Summa totalis lanarum mercatorum alienigenarum
in portu de Sancto Botulpho
exeuntis a festo Sancto Michaelis anno regni Regis Edwardi
filii Regis Edwardi xx^o
usque vicesimum die aprilis proximo sequentem – cccxxxiiii sacc.
Summa Nov(a)e Custum(a)e inde – lv £ xiii s. iiii d. – Et de
incremento dictarum lanarum ultra certam custumam
– i d. ob. q.
Summa coriorum per idem tempus eductorum – v dacr. iiii cor.
Coria – Summa nov(a)e custumae inde – xxii d.
Summa totalis recepte – lv £ xv s. iiii d. ob. q.

III

Rachunek celny Małego Cła z Chichester i portów od Portsmouth do Winchelsea z lat 1383–1385

22 czerwca 1383 – 21 czerwca 1385

The National Archives w Londynie,

King's Remembrancer: Particulars of Customs Accounts, sygn. E 122/33/15

Dokument pergaminowy, w postaci rotulusu, lekko podniszczony, składający się z dwóch kart. Karty zszyte ze sobą tak, że koniec jednej jest początkiem kolejnej. Obydwie lekko zabrudzone i podklejone papierem w celu ochrony przed zniszczeniem. Na

karcie pierwszej cały prawy bok oraz górna część lewego jest nieco obdarta, ale nie wpływa to na czytelność tekstu. Pergamin cienki.

Dokument spisany średnio czytelną cursiva anglicana przez Ryszarda de Halle bądz Stefana Holta, urzędników królewskich⁶¹.

[k. 1, 52 cm × 15,8 cm]

Particul(a)e compoti Ricardi de Halle et Stephani Holt collectorum paru(a)e custum(a) e scilicet iii d. de libra de alienigenis in portu Cicestri(a)e et abinde in singulis portubus per costeram maris ex una parte usque Wynchelse et ex altera parte usque Portesmouth e festo Sancti Michaelis anno regni Regis Ricardi secundi vii^o usque idem festum proximo sequens anno viii^o.

De Pilarym van Eclizt magistro navis vocate Sanctmariship' pro sale vendito ad valenciam iiii £ x s. – unde custume – xiii d. ob.

De Bernard(o) de Wale magistro navis vocate Le Holigost pro sale vendito ad valenciam lvi s. – unde custume – viii d. ob.

De Gosselyn Lambardesson' magistro navis vocate Le Cristoffri de Elvyn⁶² pro sale vendito ad valenciam iiii £ iii s. iiii d. – unde custume – xii d. ob.

De Laurentio Claysson' magistro navis vocate Cristoffri de Danske⁶³ pro sale vendito ad valenciam liii s. iiii d. – unde custume – viii d.

De Clays Dallard' magistro navis vocate Welcumtolynys pro bosco ad valenciam xxxiii s. iiii d. – unde custume – v d.

De Simone Henrykesson' magistro navis vocate Sanctmariship' pro ii last. mather⁶⁴ pok. iiii £ vendito – unde custume – xii d.

De Petro Noyt magistro navis vocate Sanctmariship' dil Nase pro bosco m(a)eremio et ferro ad valenciam iiii £ – unde custume – xii d.

De Johanne Claysson' magistro navis vocate La Cristoffri pro bord⁶⁵ et tar vendito ad valenciam viii £ – unde custume – ii d.

De Petro Spiong' magistro navis vocate La Credo pro bosco ad valenciam iii £ iii s. iiii d. – unde custume – ix d. ob.

De Gilberto Denerengo mercatore de Dreysport pro carbonibus maris emptis ad valenciam iii £ vi s. viii d. – unde custume – x d.

De xxiiii batellis de Normounia⁶⁶ pro pisse vendito ad valenciam ix £ ii s. vi d. – unde custume – ii s. iiii d. ob.

De Arnold(o) Peresson' magistro navis vocate Seintmarship' de Dosto emptis ad valenciam liii s. iiii d. – unde custume – viii d.

De Petro Hallyng' magistro navis vocate Le Creusenbergh' pro bosco emptis ad valenciam iiii marc. iii s. iiii d. – unde custume – viii d. ob.

⁶¹ Nadanie posad kolektorów, zob. *CFR 1377–1383*, s. 273.

⁶² Newlyn, Anglia.

⁶³ Gdańsk, Polska.

⁶⁴ Śrang. *mader* – marzanna.

⁶⁵ Śrang. *bord, borde* – deska.

⁶⁶ Normandia, Francja.

De Petro Honne magistro navis vocate Le Godewhile pro bosco ad valenciam xxxiii s. iiii d. – unde custume – v d.

De Johanne Pieresson' magistro navis vocate Le Cristoffri pro mastis vendito ad valenciam iiii £ – unde custume – xii d.

De eodem pro bosco ad valenciam v marc. – unde custume – x d.

De Henrico Stark' magistro navis vocate Seintmariship' pro tar et bosco vendito et emptis ad valenciam v £ vi s. viii d. – unde custume – xvi d.

De Johanne Hughesson' magistro navis vocate Donblere pro mastis vendito et pro bosco emptis ad valenciam iii £ iii s. iii d. – unde custume – ix d. ob.

De Clays Colyn magistro navis vocate Le Godbeyad pro bosco ad valenciam xxxiii s. iiii d. – unde custume – v d.

De Hugone Sat magistro vocate Godesknyzt de Sclusa pro bosco et meremio emptis ad valenciam ix £ xiii s. iiii d. – unde custume – ii s. v d.

De Petro Hallyng' magistro navis vocate Sanctmariship' pro bosco ad valenciam l s. – unde custume – vii d. ob.

De Clays Gerard magistro navis vocate Cristoffri de Monkenrod pro bosco ad valenciam xxxiii s. iiii d. – unde custume – v d.

De Copyn Blobe magistro de Welfare pro bosco ad valenciam lx s. – unde custume – ix d.

De Matheo Malmew pro panno lineo ad valenciam xxxiii s. – v d.

De Petro Hanysson' pro bosco ad valenciam l s. – vii d. ob.

De Haw Janysson' magistro de Nawdew⁶⁷ pro bosco ad valenciam iiii £ x s. – xiii d. ob.

De Johanne Rose magistro de Wynnepeny pro bosco ad valenciam cvi s. viii d. – xvi d.

De Johanne Longeben magistro de Katrine pro bosco ad valenciam xxvi s. – iiii d.

Summa xxvi s. iii d.

[k. 2 42,9 cm × 15,8 cm]

De Johanne Mase magistro de Cristofre pro bosco ad valenciam xxxiii s. – v d.

De Clays Bette magistro de Wynnepeny pro bosco ad valenciam lvi s. viii d. – viii d. ob.

De Willelmo Clays magistro de George pro bosco ad valenciam iiii £ xl d. – xii d. ob.

De Willelmo Bettesone magistro de Gabole pro bosco ad valenciam xlvi £ viii d. – vii d.

De Johanne Piesson' magistro de Marie pro bosco ad valenciam xxvi s. viii d. – iiii d.

De Copy Rede magistro de Welsme pro bosco ad valenciam lx s. – ix d.

De Copyn Blobbe magistro de Qnytecost pro bosco ad valenciam xx s. – iii d.

De Petro Maas magistro de James pro bosco ad valenciam xl s. – vi d.

De Willelmo But magistro de Katrine pro bosco ad valenciam iiii £ xiii s. iiii d. – xiiii d.

De Lambsyn Dyn magistro de la Tinte pro bosco ad valenciam xxxiii s. iiii d. – v d.

⁶⁷ Prawdopodobnie Naaldwijk, Holandia.

- De Johanne Gyles magistro de Andrew pro bosco ad valenciam xxiii s. iiii d. – iii d. ob.
- De Lambot Capell' magistro de James pro bosco ad valenciam xxvi s. viii d. – iiii d.
- De Johanne Mace magistro de Welfare pro bosco ad valenciam xxvi s. viii d. – iiii d.
- De Johanne Howskore magistro de Katrine pro bosco ad valenciam c s. – xv d.
- De Gyles Nobbesson' magistro de Wynnepeny pro bosco ad valenciam xliii s. – vi d. ob.
- De Matheo Copyn magistro de Trinte pro bosco ad valenciam xl s. – vi d.
- De Willelmo Skott magistro de Gobysore pro bosco ad valenciam xx s. – iiii d.
- De Johanne Calin' magistro de Mary pro bosco ad valenciam xlvi s. viii d. – vii d.
- De Copyn Noyt magistro de Nawodew pro bosco ad valenciam lx s. – ix d.
- De Arnolde Hugesson' magistro de Margret pro bosco ad valenciam liii s. iiii d. – viii d.
- De Copy Gussyn pro bosco ad valenciam xl s. – vi d.
- De Matheo Copyn magistro de Andrew pro bosco ad valenciam xx s. – iiii d.
- De Johanne Calin' magistro de Thomas pro bosco ad valenciam xxvi s. viii d. – iiii d.
- De Willelmo Bet magistro de Nadew pro bosco ad valenciam xlvi s. viii d. – vii d.
- De Petro Haynesson' magistro de Katrine pro bosco ad valenciam lxx s. – x d. o.
- De Johanne Calin' magistro de Andrew pro bosco et saym⁶⁸ ad valenciam xl s. – vi d.
- De Clays Bot magistro de Wynnepeny pro bosco ad valenciam xl s. – vi d.
- De Johanne Pieres magistro de Drynkewyn pro bosco ad valenciam lx s. – ix d.
- De Johanne Dape magistro de Gotesore pro bosco ad valenciam lx s. – ix d.
- De Clays Person' magistro de Nadew pro bosco ad valenciam xxxiii s. iiii d. – v d.
- De Johanne Dreywoth' magistro de Mary pro bosco vendito ad valenciam x s. – i d. ob.
- De Johanne Gyles magistro de Nycholas pro bosco et ad valenciam xxiii s. iiii d. – iiii d. ob.
- De Johanne Tayle magistro de Gobysore pro bosco ad valenciam xxvi s. viii d. – iiii d.
- De Paskyn magistro de Kadyn pro bosco vendito ad valenciam x s. – i d. ob.
- De Johanne Drewes magistro de Mary pro bosco vendito ad valenciam xx s. – iiii d.
- De Mew Capynson' magistro de James pro bosco vendito ad valenciam xx s. – iiii d.
- De eodem pro bark⁶⁹ et panno bosco vendito ad valenciam xxxiii s. iiii d. – v d.
- De Johanne Latyn magistro de Thomas pro bosco vendito ad valenciam xl d. – ob.
- De eodem pro bacone⁷⁰ et pultro⁷¹ ad valenciam xx s. – iiii d.
- De Van Hary magistro de Cristofre pro bosco ad valenciam xxvi s. viii d. – iiii d.
- De eodem pro bark baconis et ansula ad valenciam lxxiii s. iiii d. – xi d.
- De Copyn Eseberk pro pin⁷² et sale ad valenciam xxvi s. iiii d. – iiii d.
- De Clays Bot magistro de Wynnepeny pro bosco ad valenciam xl s. – vi d.
- De Petro Haynessone magistro de Nicholas pro bosco ad valenciam xiii s. iiii d. – ii d.

⁶⁸ Łac. *saia*, *-um* – rodzaj ubrania.

⁶⁹ Śrang. *bark* – kora drzewna.

⁷⁰ Śrang. *bacoun* – wieprzowina.

⁷¹ Śrang. *pultrie* – drób.

⁷² Możliwe, że śrang. *pin*, *pine* – drewniany gwóźdź.

De Willelmo Bryd' magistro de Margrete pro bosco ad valenciam liii s. iiii d. – viii d.
 De Clays Jonessone magistro de Thomas pro bosco ad valenciam xx s. – iii d.
 De Johanne Latyn magistro de Gobysore pro bosco ad valenciam xxiii s. iiii d. – iii d. ob.
 De eodem pro bacon et polaylle⁷³ ad valenciam xx s. – iii d.

Summa particulares probatur.

Summa xxii s. x d. ob.

Summa totalis custumae iii d. de libra – xlix s. i d. comiting ad – c xx/iiii xv⁷⁴ £ vi s. viii d. valoris mercandisiarum

De Willelmo atte Hulle mercatoro indigeno de custumae viii pannorum curtorum de blanket eductorum videlicet pro quolibet panno xiiii d. – ix s. iiii d.

IV

Rachunek celny subsydium funtażu i tonażu z King's Lynn i portów od Blakeney do Wisbech z lat 1387–1388

22 czerwca 1387 – 21 czerwca 1388

The National Archives w Londynie,

King's Remembrancer: Particulars of Customs Accounts, sygn. E 122/94/11

Dokument pergaminowy, w postaci rotulusu, dość dobrze zachowany, składający się z jednej karty, u góry i u dołu lekko zabrudzonej. Pergamin średniej grubości.

Dokument spisany średnio czytelną cursiva anglicana przez Tomasza Drewe'a bądź Jana Kepe'a, urzędników królewskich⁷⁵.

[k. 1, 69,3 cm × 27,2 cm]

Particul(a)e compoti Thom(a)e Drewe et Johannis Kepe collectorum domini Regis in portu ville de Lenna et ab inde in singulis portibus et locis vsque Blakeney et Wysbeth' videlicet de exito subsidio triginta solidi de quolibet dolio vini et duodecim denarii de libra quibustunque aliis mercandisiis in dictus portus et loca applicantibus anno xx^o die martii anno regni Regis Ricardi Secundi post conquestum xi vsque festum pentecostes proximo sequens.

In navi Roberti Cokkeson' vocata Markmyth' de Lenna applicata xxii die aprili anno supradicto

De Johanne Wate pro vi last. piscum durorum de Norway et i last. olii – valoris – lxviii £ – subsidium – lxviii s.

⁷³ Śrang. polaille – drób.

⁷⁴ 195.

⁷⁵ Nadanie posad kolektorów, zob. *CFR 1383–1391*, s. 194.

De Johanne Creyk pro vi last. piscum durorum de Norwey et i last. olii – valoris – lxviii £ – subsidium – lxviii s.

De Johanne de Elynghin⁷⁶ pro vi last. piscum durorum et i last. olii – valoris – lxviii £ – subsidium – lxviii s.

De Rogero Payman pro v last. piscum durorum et i last. olii – valoris – lviii £ – subsidium – lviii s.

Summa valoris mercandisiis – cclxii £
 _____ xiii £ ii s.

In navi Henrici Ffor' vocata Godberad' de Brema applicata xii^o die maii anno supradicto

De eodem Henrico pro xi barell. de osmundo – valoris – xlvi s. iiii d. – subsidium – ii s. v d.

De eodem Henrico pro i roll. pannum lineorum – valoris – xlvi s. viii d. – subsidium – ii s. iiii d.

De Rolfo Bordisson' pro vi barell. osmundo – valoris – lxviii s. iiii d. – subsidium – ii s. v d.

De eodem pro iiii roll. pannum lineorum – valoris – xiiii £ – subsidium – xiiii s.

De eodem pro i styth⁷⁷ et pro i pec. pannum lineorum – valoris – xv s. – subsidium – ix d.

De eodem pro cera – valoris – iiii £ – subsidium – iv s.

De Dederyko san Mynne' pro ii roll. pannum lineorum – valoris – viii £ xvi s. – subsidium – viii s. x d.

De eodem pro cera et iiii barell. de beer – valoris – iiii £ x s. – subsidium – iiii s. vi d.

De Johanne Bernes pro xviii barell. osmundo – valoris – vii £ v s. – subsidium – vii s. iii d.

De eodem pro v roll. pannum lineorum – valoris – viii £ vi s. viii d. – subsidium – viii s. iiii d.

De eodem pro cera – valoris – viii £ iiii s. – subsidium – viii s. ii d. ob.

De eodem pro gosbyllys⁷⁸ et v barell. beer – valoris – xxiii s. iiii d. – subsidium – xiiii d.

De Johanne Syrenberw pro ii roll. pannum lineorum – valoris – x £ – subsidium – x s.

De eodem pro pell. nigrorum anguorum – valoris – iiii £ – subsidium – iiii s.

De Johanne Broning' pro ii last. iiii barell. osmundo – valoris – xi £ iiii s. – subsidium – xi s. ii d. ob.

De eodem pro cera et i roll. pannum lineorum – valoris – xxi £ – subsidium – xxi s.

De eodem pro coper et i pok. madir – valoris – xii £ viii s. – subsidium – xii s. v d.

De eodem pro ii barell. de beer et vi gladiis – valoris – viii s. – subsidium – x d.

⁷⁶ Elinghen, Francja.

⁷⁷ Śrang. *stith* – kowadło.

⁷⁸ Śrang. *gospel* – ewangelia.

De Johanne Denyl pro iiii roll. pannum linearum et xiiii barell. osmundo – valoris – xxiii £ xiii s. iiii d. – subsidium – xxiii s. viii d.

De eodem pro cera et pell. nigrorum anguorum – valoris – xii £ vi s. viii d. – subsidium – xii s. iiii d.

De eodem pro mc de slabbe⁷⁹ pro i barell. ferri – valoris – lxiii s. iiii d. – subsidium – iii s. ii d.

De Henrico Wesen pro ii roll. pannum linearum – valoris – vi £ – subsidium – vi s.

De eodem pro cera et iiii barell. de beer – valoris – xxxvi s. viii d. – subsidium – xxii d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{valoris mercandisiis – clxx £ iii s. iiii d.} \\ \text{————— viii £ x s. iiii d.} \end{array} \right.$

In navi Hermanni Litesale vocata Marknyth' de Sound' applicata xv^{to} die maii anno supradicto

De Johanne Pape pro xii last. bituminis – valoris – xxxii £ – subsidium – xxxii s.

De eodem Johanne pro mdccc de tenfotebord⁸⁰ – valoris – xvi £ – subsidium – xvi s.

De eodem pro m de tunneholt⁸¹ – valoris – xiii s. iiii d. – subsidium – viii d.

De eodem pro vi barell. de beer – valoris – xiii s. iiii d. – subsidium – viii d.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{valoris mercandisiis – xlix £ vi s. viii d.} \\ \text{————— xlix s. iiii d.} \end{array} \right.$

De navibus exeuntibus

In navi Petri Dure vocata Godysknyth' de Wyssemer⁸² exeunte xii die aprili anno regni Regis Ricardi Secundi post conquestum xi

De Thoma de Waedni' pro xx chald. carbonis – valoris – iiii £ – subsidium – iiii s.

De eodem Thoma pro ccxl quart. brasii – valoris – xxx £ – subsidium – xxx s.

De Edmundo Belyetere pro panno laneo kereseys⁸³ et worstedis⁸⁴ – valoris – xl £ – subsidium – xl s.

De Johanne Lok' pro kerseys et worstedis – valoris – xiii £ vi s. viii d. – subsidium – xiii s. iiii d.

De Johanne Wate pro panno laneo kereseys et worstedis – valoris – xxix £ viii s. iiii d. – subsidium – xxix s. v d.

De Johanne Kempe pro panno laneo et kereseys – valoris – xx £ v s. – subsidium – xx s. iii d.

⁷⁹ Śrang. *slabbe* – duży kawał żelaza.

⁸⁰ Śrang. *bord* – tablica, deska. Śrang. *tenfold* – składający się z dziesięciu części.

⁸¹ Śrang. *tonneholt* – drewno do robienia beczek.

⁸² Wismar, Niemcy.

⁸³ Śrang. *kersei* – rodzaj wełnianego szorstkiego ubrania.

⁸⁴ Śrang. *worsted* – rodzaj ubrania z czesanki.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{valoris mercandisiis} - \text{cxxxvii } \text{£} \\ \text{—————} \text{vi } \text{£ xvii s.} \end{array} \right.$

In navi Ludekyn Ffan rye Brugge vocata Mariknyth' de Durdranth⁸⁵ exeunte xviii die aprili anno supradicto

De Johanne Drewe pro c quart. frumenti – valoris – xii £ x s. – subsidium – xii s. vi d.

De Williamo Chapel pro iiii pec. pannorum laneorum stricti – valoris – xl s. – subsidium – ii s.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{valoris mercandisiis} - \text{xiiii } \text{£ x s.} \\ \text{—————} \text{xiiii s. vi d.} \end{array} \right.$

In navi Hugonis Smale vocata Skenkewyne de Durdranth' exeunte xviii die aprili anno supradicto

De Johanne Ffustis pro xl quart. frumenti – valoris – c s. – subsidium – v s.

De Johanne Lok' pro xl quart. frumenti – valoris – c s. – subsidium – v s.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{valoris mercandisiis} - \text{x } \text{£} \\ \text{—————} \text{x s.} \end{array} \right.$

In navi Williami Stlawynhope vocata Xristofri de Durdranth' exeunte xxiiii^o die aprili anno supradicto

De Waltero Conbaker' pro clx quart. frumenti – valoris – xx £ – subsidium – xx s.

Summa $\left\langle \begin{array}{l} \text{valoris mercandisiis} - \text{xx } \text{£} \\ \text{—————} \text{xx s.} \end{array} \right.$

De aliquo subsidio vinorum in portubis ante locis praedictos per praedictum tempus huius compoti non reddita sunt eo quod nulla vina ibidem per aliquos mercatores adducta seu abinde educta fuerunt infra idem tempus ut dictunt super sacramentum suum.

BIBLIOGRAFIA

Alberts W.J., *De tolrekeningen van Lobith over de jaren 1404/1405 en 1408/1409*, „Bijdragen en Mededelingen van het Historisch Genootschap” (Utrecht) 1967, T. 81, s. 58–177.

Baker R.L., *The English custom service, 1307–1343. A study of medieval administration*, Philadelphia 1961.

Carson E., *The ancient and rightful customs*, Bristol 1972.

⁸⁵ Dordrecht, Holandia.

- Carus-Wilson E.M., *The overseas trade of Bristol in the later Middle Ages*, Bristol 1937.
- Childs W.R., *The Customs accounts of Hull 1453–1490*, Yorkshire Archaeological Society. Record Series, vol. 144, Leeds 1986.
- Grass N.S.B., *The early English custom system*, Cambridge 1918.
- Gysseling M., *Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland (vóór 1226)*, Utrecht 1960.
- Instrukcja wydawnicza dla średniowiecznych źródeł historycznych*, oprac. Komisja Historyczna PAU, Kraków 1925.
- James M.K., *Studies in the medieval wine trade*, Oxford 1971.
- Jenks S., *The enrolled customs accounts: (TNA: PRO E 356, E 372, E 364) 1279/80–1508/09 (1523/1524)*, „List and Index Society” (Londyn) 2004–2013, vol. 303, 306, 307, 313, 314, 319, 324, 334, 341, 344, 345, 348.
- Kowaleski M., *The local customs accounts of the port of Exeter 1266–1321*, New York 1993. *Middle English Dictionary*, <https://quod.lib.umich.edu/m/med/> [dostęp: 14.07.2017].
- Mills M.H., *The collectors of customs [w:] The English government at work, 1327–1336*, vol. 2: *Fiscal administration*, ed. W.A. Morris, J.R. Strayer, Cambridge 1947.
- The overseas trade of Boston in the reign of Richard II*, oprac. S.H. Rigby, Lincoln Record Society, vol. 93, Woodbridge–Rochester 2005.
- Van Schevichaven H.D.J., *De rijkstol te Nijmegen*, „Bijdragen Mededelingen Gelre” (Arnhem) 1905, T. 8, s. 19–20.
- Westermann J.C., *De rekeningen van de landsheerlijke riviertollen in Gelderland 1394/1395*, Arnhem 1939.
- Wolff A., *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*, „Studia Źródłoznawcze. Commentationes” (Warszawa) 1957, T. 1, s. 155–181.
- Zins H., *Angielskie księgi portowe jako źródło do historii handlu XVI wieku*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” (Poznań) 1961, T. XXIII, s. 145–157.
- Zupko R.E., *A dictionary of weights and measures for the British Isles: the Middle Ages to the twentieth century*, Philadelphia 1985.